

GAZETA HÂRTIBACIULUI

PUBLICAȚIE LUNARĂ A ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI” ÎN COLABORARE CU PRIMĂRIA ORĂȘULUI AGNITA

„Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” Marcu, 10.44

NUMĂRUL 156, Iunie 2019
APARE LA AGNITA - PREȚ: 1 LEU

Din SUMAR

De la Poliție ...

- pag. 2

Editorial ...

- pag. 2

Diverse diversități din viața omului

- pag. 2

Trei zile de sărbătoare în Daia

- pag. 3

Vizită în Oosterbeek

- pag. 4

Biserică inedită

- pag. 4

Prietenii Mocăniței

- pag. 4

SATE DISPĂRUTE

- pag. 4

ORTODOXIA
PE VALEA
HÂRTIBACIULUI

- pag. 5, 6

Mesajul Preafericitului
Părinte Patriarh Daniel
adresat copiilor și tinerilor

- pag. 5,

ISTORIA CATEDRALEI

- pag. 5,

Ziua copilului și alte
activități la Coveș

- pag. 5

Rusalii

Maria Pănăzan Lorinczi

- pag. 5,

Criza actuală a satului
românesc și implicarea Bisericii
Ortodoxe în atenuarea acesteia

- pag. 6

„Părinte, vreau să fac un
pomelnic pentru fiică-mea ...”

- pag. 6

Liberi pe contrasens

- pag. 6

Jocurile feciorești pe Valea

Hârtibaciului -III-

Prof. Mircea Drăgan-Nolștețeanu

- pag. 7

Cincizecime

Gavril Iosif Sinai

- pag. 7

Sonet

Lórinzi Francisc-Mihai

- pag. 7

La „Rabla”

Nicu Ganea

- pag. 7

Profil

Ioan Gligor Stopiță

- pag. 7

ZIDIRE DE (SÂNZI)ANĂ

Doina Pavel

- pag. 7

EROII NEAMULUI POMENIȚI ȘI CINSTIȚI LA AGNITA

Sărbătoarea Înălțării Domnului are o încărcătură spirituală deosebită prin faptul că în această zi sfântă sunt comemorați eroii neamului, cei care au căzut pe front ori prin închisori într-un sacrificiu suprem pentru libertatea țării, pentru demnitatea poporului român.

Și în anul acesta, ca în fiecare an, agnițenii au ieșit de la slujba din biserică și împreună cu preoții s-au dus în parcul ce poartă numele eroului Axente Lene și au încoronat cu flori soclul monumentului pe care sunt trecute numele eroilor căzuți pe front.

Ceremonia a început prin intonarea Imnului Național după care a urmat oficierea unui parastas pentru odihna sufletelor celor care au murit pentru patrie și apoi pe ritmul și versurile Imnului Eroilor au fost depuse coroanele de flori.

Prezenți ca de fiecare dată la acest eveniment, reprezentanții Centrului Național de Instruire Intrunită

„Getica” de la Cincu au adus primul omagiu ostașilor căzuți pe câmpul de luptă. Au urmat apoi reprezentanții Primăriei, ai Consiliului Local, ai instituțiilor și ai firmelor private.

După această ceremonie preotul Ioan Jurca a vorbit despre importanța cinstirii celor care s-au jertfit pentru credință și pentru patrie, menționând faptul că oseminte ale acestor eroi au devenit moaște, fiind puse la temelie Catedralei Mântuirii Neamului. Preotul i-a felicitat pe elevii care împreună cu profesorii lor au venit să cinstească memoria eroilor.

Primarul Dragoman Ioan i-a mulțumit părintelui pentru frumoasa și instructiva cuvântare, le-a mulțumit reprezentanților de la Centrul „Getica” pentru cinstea adusă eroilor și le-a mulțumit tuturor celor prezenți la acest eveniment menit să-i comemoreze pe eroii orașului și pe toți ostașii eroi.

I. Bârsan

Cum miroase vara?

Pentru mine e un amestec ciudat de sânziene și frăguțe de pajiște.

Vara era „treaba” noastră de copii, liberi ca păsările, cu cărțile aruncate până toamna, desculți în praful ulițelor și, mai ales, singuri acasă, cu cei mari plecați în hotar.

După amiază plecam cu tot celedu’, după sânziene, pe câmpu’ sașilor, pe drumul vechi, până la crucea Hendorfului, haotic, alergând ca nebunii, nu atât după sânziene, cât după frăguțele de pajiște.

Le mâncam din pumn, calde și dulci, iar pumnul ne mirosea a vară. Făceam apoi vrăste și le luam acasă, să-i ducem și mamei, care, de fiecare dată, ni le lăsa tot nouă.

După ore de băntuit pe hotar, adunam brațe de sânziene, galbene și tremurătoare și, plini de praf și cu mâinile lipicioase de frăguțe, ajungeam acasă.

Făceam cununile de aruncat pe casă, ținând degetele încrucișate să nu cadă când le aruncam, cu spaima aia ancestrală, că o să murim dacă ne cade cununa.

Rupeară trandafirii roșii ai mamei și îi prindeam în crucea de sânziene pe care o băteam pe poartă.

Apoi, cununi mari și frumoase, cu sânziene galbene și trandafiri sângerii, le duceam în cimitir, fiecare la ai lui, să le spunem că a venit vara.

Lenuta Barbu

Trei zile de sărbătoare în Daia

La fel ca în povești, „Zilele comunei Roșia” au ținut trei zile și trei nopți. Au fost trei zile în care au fost primiți cum se cuvine oaspeți de seamă veniți să se bucure și să petreacă împreună cu locuitorii din Daia. Au fost invitați și au participat oaspeți din localitățile Thalheim, oficialități ale județului, primari din Asociația Valea Hârtibaciului, artiști amatori și profesioniști.

Delegații ai localităților Thalheim au fost primiți vineri de David Ioan, primarul comunei Roșia și s-au bucurat de un spectacol oferit de artiștii din Nou și Roșia.

Sâmbătă, locuitorii din Daia și musafirii lor s-au bucurat de un spectacol deosebit prezentat de profesioniștii din Ansamblul de Muzică Populară Jidvei.

Duminică, în ziua de Rusalii, a fost o zi plină de evenimente.

Asociația „GAL Microregiune Hârtibaciu” a organizat un târg de produse tradiționale de pe Valea Hârtibaciului, în care producători din zonă și-au expus și au comercializat produse alimentare și nealimentare. Doritorii au putut cumpăra produse apicole de la Belei Ciprian și Aldea Livia, produse bio din carne de porc de la Sopa Eugen din Ilimbay, lactate de la Pănăzan Roxana din Șeica Mare și Coco SRL din Hosman, legume și zarzavaturi de la Hoagheș Anița din Cașolț și Hașegan Mirela din Șelimbar, dulceturi din fructe de pădure de la P F Lucuță din Săsăuș și produse de ceramică din Nocrich.

Un cort imens a oferit adăpost de soare pentru spectatorii veniți să admire ansamblurile artistice prezente la cea de a XIV-a ediție a „Festivalului Hârtibăcenilor”, eveniment organizat de Asociația Valea Hârtibaciului.

Programul a fost deschis de David Ioan Primarul comunei Roșia care a salutat prezența la acest eveniment a senatorului Neagu Nicolae, a Prefectului Munteanu Adela Maria, a lui Dotcoș Sebastian administratorul județului Sibiu, și a colegilor primari care au răspuns invitației de a participa la Zilele comunei Roșia.

Înainte de a anunța deschiderea programului artistic, David Ioan l-a invitat pe scenă pe d-nul Jan de Maere, critic de artă, distins profesor de istoria artei, specialist și colecționar de opere de artă, autor al unei Istorii a Transilvaniei și, cel mai important pentru comuna Roșia, este locuitor al satului

Daia unde are o reședință în care deține o importantă colecție de artă. Primarul i-a oferit o diplomă și titlul de Cetățean de Onoare al comunei Roșia.

După acest moment, pe scenă au fost invitați senatorul Nicolae Negu, prefectul Munteanu Adela și Administratorul județului Sebastian Dotcoș care au vorbit despre importanța păstrării tradițiilor, l-au felicitat pe primar pentru buna organizare a evenimentelor și le-au urat spectatorilor, distracție plăcută.

Festivalul Hârtibăcenilor prezentat de solista Ioana Bogdan, a început cu cântece și dansuri populare prezentate de ansamblurile Casei de Cultură „Iarion Cocișiu” din Agnita, pregătite de profesorii Ioan Sârbu și Doina Părău. Tradiționala Horă a fofelzenilor jucată în ziua de Rusalii a deschis suita de jocuri de pe Hârtibaci. De multe aplauze s-au bucurat și soliștii Ioana Bogdan și Constantin Vasilescu.

Ansamblul artistic al comunei Nocrich, pregătit de artistul Raulea Ioan a încântat cu jocurile ardelenesti dar și cu soliștii vocali. De aplauze deosebite au avut parte saxafoniștii Ionuț Vișa și Vlad Zămăcău.

Participanți la numeroase concursuri și festivaluri în țară și străinătate ansamblul „Florile Vișei” din Șeica Mare, condus de Doru Stoia și instructorii Aura și Florin Dragotă, a prezentat o suită de jocuri de pe Târnavă interpretate la un înalt nivel artistic și aplaudate pe măsură.

Festivalul Hârtibăcenilor a fost încheiat de „Jucătorii din Chirpăr” care au cucerit din nou aplauze la scenă deschisă pentru jocurile din satul lor prezentate așa cum s-au jucat din moși – strămoși.

După Festivalul Hârtibăcenilor, publicul s-a bucurat de spectacolul oferit de ansamblul profesionist „Ceata Junilor” din Sibiu acompaniat de orchestra de tineret dirijată de profesorul David Grecu. În afară de jocuri, orchestra i-a acompaniat și pe soliștii Alina Bica, Adrian Grecu, Răzvan Năstăsescu, Nelu Albu, Oana Tomoiogă și Stana Stepănescu.

Prezentarea și atmosfera de sărbătoare s-au datorat talentatului interpret Traian Stoiță, a cărui vervă a cucerit publicul.

Vremea bună l-a ajutat pe primarul Ioan David și Consiliul Local al comunei Roșia să realizeze trei zile de sărbătoare

pentru locuitorii comunei și pentru oaspeți.

Cea de a XV-a ediție va avea loc în

Șeica Mare, în prima duminică după Paști.

I. Barsan

Vizită în Oosterbeek, la prietenii noștri din Olanda

În urmă cu câteva luni, am primit de la prietenii noștri olandezi invitația de a participa la o întâlnire cultural-religioasă, care continuă parteneriatul de 18 de ani între orașul Agnita și localitatea Oosterbeek din Olanda.

Între 16 și 20 mai 2019, doi reprezentanți ai Bisericii Catolice, Babota Tibor, preotul catolic din Mediaș, care slujește și în Agnita, și Nagy Mariann, directoarea Centrului de Plasament „Adolf Kolping” și a Casei de copii din Mediaș, și reprezentantul comunității reformate din Agnita, preotul reformat Kozma Endre, au vizitat localitatea Oosterbeek.

Prietenii noștri din Olanda ne-au organizat un program cu un conținut bogat și variat. Am vizitat biserica catolică, bisericile reformate, o școală cu clasele primare, De Paasbergschool, unde predau Saskia și Marjolijn, câteva familii din comunitate, dar și Muzeul din aer liber din orașul Arnhem.

În seara de sâmbătă, am luat parte la o cină comună organizată ireproșabil pentru aproape o sută de persoane, unde ne-au servit un meniu tradițional românesc și unguresc. Cu această ocazie, atât preotul catolic din Mediaș, cât și preotul reformat din Agnita au

prezentat comunitățile unde prestează servicii divine, iar Nagy Mariann a vorbit despre activitatea ei la Casa de copii.

Duminică, reprezentanții bisericii catolice au fost prezenți la slujbă în Centrul Missionar Mill Hill, iar preotul reformat a luat parte la slujba din biserica reformată. Nu doar simțim, dar știm și mărturisim: rugăciunea comună, slujba divină ne unește. Distanța de 2000 de kilometri dispăre și ne leagă credința și dragostea lui Dumnezeu, care sunt aceleași pentru noi toți.

Mulțumim partenerilor noștri din Olanda pentru invitație, pentru ospitalitatea cu care ne-au primit, pentru dragostea lor frățească și pentru prietenia lor de neprețuit. Suntem recunoscători familiei Leen și Jannie van Doorn pentru organizare, lui Saskia Wongsoredjo și Gé van den Berg, pentru că ne-au găzduit și ne-au primit în casele lor. Sufletul nostru este plin de mulțumire pentru tot ceea ce ne-au dat, ne-au oferit ei, dar suntem recunoscători și lui Dumnezeu pentru ajutorul Lui. Numai cu El, cu sprijinul Divin, va fi posibil să clădim prietenii profunde și frumoase și în viitor.

Kozma Endre, preot reformat

SATE DISPĂRUTE

De ciumă, din război sau sub iataganele turcilor au dispărut vreo nouă dintre satele Sibiului. Nu s-a întâmplat ieri, alaltăieri, ci în urmă cu peste 500 de ani; atunci s-au dus și legendarul Androhiel, și Schmielen, și Underten, și Furkeschdorf, și Alba Ecclesia. O atestă mărturiile arheologice descoperite în pustietățile județului sau o spun bătrânii satelor în povești pe care le-au auzit de la bunicii și străbunicii lor.

Cam opt-nouă sunt satele sibiene pe care cercetătorii le consemnează atunci când vine vorba de așezări ce au dispărut de pe fața Pământului. Alte câteva zeci de sate au dispărut pentru că au fost înglobate unor localități învecinate, mai mari. Crâmpoșele din poveștile lor se spun prin legende sau prin mărturiile arheologice.

Distrușe de turci și de ciumă

Pe Valea Hărtibaciului, în vecinătatea locului unde se întinde Alțana de azi, se mai găsea odinioară o așezare: Underten. Satul e menționat pentru prima dată în documente în anul 1526, sub numele de Undyrft, și nu i-a fost dat să aibă o istorie prea lungă. O mențiune documentară ulterioară, de la 1543, arată că satul fusese distrus în umă cu câțiva ani din cauza invaziilor otomane. Oamenii, câți or mai fi rămas, s-au pripășit prin satele dimprejur, iar pământurile celor morți tot între așezările limitrofe - Alțana, Nocrich și Chirpăr - s-au împărțit. Locul pe care se întindea Underten le este cunoscut istoricilor: „la Est de Alțana, pe vechiul drum ce lega Sibiul de Agnita, de-a lungul cărții ce curge spre Nocrich”, se arată în „Repertoriul arheologic al județului Sibiu”. Iar dovezile existenței satului au și fost descoperite în timpul cercetărilor efectuate de un colectiv format din Thomas Nägler, Martin Rill și J. Nikolaus. Despre ce dovezi e vorba? De urmele unei biserici cu altar semicircular, de fundațiile unei case de locuit și de materiale ceramice datând din perioada medievală.

Tot sub iataganele turcilor s-a stins și Schmielen, satul situat în apropiere de Movile. S-a întâmplat în secolul al XV-lea, așa că în 1527, regele Vladislav II întărea dreptul satului Movile asupra unei părți a hotarului satului părăsit.

Sfârșit năpraznic a avut și satul Michendorf, astăzi pustietate în hotarele localităților Netuș și

Iacobeni. Așezarea este pomenită pentru prima dată în documente în anul 1349, sub numele de Myhalifalua, ca mai apoi să fie reînălțată sub denumirile Mihályfalva și Mihályteleke. În 1415, satul era deja dispărut, iar cauza pare să fi fost ciuma. Unde era localizat satul, nu se știe cu exactitate.

De la Sacidava la Alba Ecclesia

I se spunea Alba Ecclesia, adică Biserica Albă. Dar nu vorbim de Viscri, satul situat în apropiere de Sighișoara, ci de Albele Băi, satul situat în urmă cu 800 de ani în apropierea localității Miercurea Sibiului de azi. Prima mențiune documentară a așezării apare încă din 1231, când se pomenește că satul le aparținea fiilor lui Johannes Latinus. Așezarea e însă mult mai veche, se arată în „Repertoriul arheologic al județului Sibiu”: „săpăturile arheologice întreprinse de Nicolae Branga, în anii 1978 -1979, au scos la iveală un complex balnear roman, identificat de autorul cercetărilor cu antică Sacidava”. Cinci încăperi ale băii publice, un puț cu apeduct, o stație rutieră și un turn de veghe și apărare erau cuprinse în complexul balnear; și tot din epoca romană s-a descoperit o monedă din bronz emisă prin 364-378.

Alte patru sate au dispărut prin secolele XV-XVI, iar identificarea vetrelor lor nu s-a putut face în teren. Vorbim de Furkeschdorf, sat așezat între Mediaș și Moșna; Rependorf, situat între Șeica Mare și Petiș, Ripafolua, pe hotarul de azi al comunei Șeica Mare; Weißdorf, astăzi pustietate în hotarul localității Moșna; și Sankt Georgen, pustietate în hotarul localității Miercurea Sibiului. Cele mai multe informații pe care se cunosc despre Furkeschdorf, sat atestat în 1267. Două secole mai târziu, așezarea se stingea, iar ultimul preot care a slujit la Biserica cu hramul Sf. Nikolaus din sat a murit în anul 1487.

Androhiel: o legendă pe hărțile Google

Despre Androhiel sau Androchel, satul de legendă de pe Valea Hărtibaciului s-a tot vorbit. Ba chiar s-a făcut și un spectacol pornind de la legendele acestui sat. Cum s-a întâmplat să dispară Androhielul, nu se știe cu exactitate și poate tocmai de aceea satul a incitat nu doar curiozitatea arheologilor, ci și pe cea a realizatorilor de spectacol, cum s-a întâmplat în 2008.

Ce se știe astăzi despre Androhiel? Că „este un teren agricol situat pe teritoriul comunelor Alțana, Chirpăr și Marpod că așezarea exista încă prin

Biserica inedită, cu pictură interioară pe pânză și pe lemn

În zona Făgărașului există o biserică inedită. Este vorba de Biserica românească „Sfântul Nicolae” din Gherdeal, comuna Bruuiu, a cărei pictură interioară este pe pânză și pe lemn.

Lăcașul de cult este foarte degradat, iar în interior nu se mai pot face slujbe. Nici nu ar mai avea pentru cine să fie slujite, pentru că în tot satul mai locuiesc doar șapte oameni în mod constant.

Interesant este însă că pictura interioară este realizată într-o manieră inedită. Biserica a fost ridicată în anul 1795, iar cinci ani mai târziu este pictată de un fiu al satului. Un zugrav născut la Gherdeal, mutat în București, iar apoi revenit în satul natal, pictează interiorul pe cheltuiala proprie. Biserica a mai trecut printr-o singură reparație mare din momentul ridicării sale, una în anul 1926.

Astăzi a rămas una dintre cele mai bine

pictate biserici în acest gen. Vopseaua a fost făcută pe o pânză ca cea de sac, iar pânza a fost lipită pe scândurile așezate pe pereții și pe tavanul lăcașului.

Nava este boltită cu un semicilindru de scânduri, dispus longitudinal, atât de bine încheiate între ele la momentul facerii, încât ai putea să juri că pictura este făcută direct pe zid. Altarul și bolta lui sunt pictate în aceeași manieră.

Edificiul, deși până la apropierea de el pare într-o stare bună, este măcinat teribil de timp și de ploie. Lemnul s-a copt, iar turnul are probleme grave de rezistență. O parte a acoperișului este învelită în prelată, pentru a nu da prilejul ploilor și ninsorilor să-și facă de cap.

Micile lucrări de reparații făcute aici în ultimii ani au fost realizate doar de voluntari, fie ai Universității sibiene „Lucian Blaga”, fie veniți de aiurea în tabere de tineret.

Cristina Cornilă

secolele XIV-XV și avea ceva vechime (scrie cercetătoarea Maria Emilia Cringaci Țiplic). Și se mai știe ceva: o legendă relatată de Nicolae Tatu și publicată în „Micromonografia comunei Alăna”. Ce spune legenda? Că pe dealul Gruil Bumbului, un român a fost asasinat de către străini. Fratele celui asasinat a fugit în Țara Românească, s-a înrolat în oștirea domnească și a tot înaintat în rang, grație meritelor sale. A primit și o recompensă: i s-a pus la dispoziție o unitate de militari, cu care s-a întors în satul Androhiel ca să-și răzbune fratele ucis. În noaptea de înviere, a distrus satul, a ars biserica și a omorât locuitorii. Doar trei bătrâne au reușit să scape și s-au refugiat fiecare într-un sat învecinat: Chipăr, Alțana și Nocrich.

Ce a rămas din Androhiel? Clopotul bisericii. Acolo, pe terenul agricol numit Androhiel, „până de curând, de sub brazda plugurilor ieșeau resturi de materiale de construcție, pietre, cărămizi și țigle. Unui loc mai ridicat de pe teritoriul Chirpărului, i se spune „La Bisericiuță”. Aici, spune o poveste, un cioban și-a găsit scroafa, care făcuse într-un clopot uriaș. Clopotul a fost dus în Biserica Evanghelică din Alțana, devenind subiect de dispută cu comunitatea săsească din Sibiu care l-a revendicat și care n-a ezitat să tragă cu tunurile de pe dealul Nocrichului, reușind să-i provoace o crăpătură. În primul război mondial, a fost rechinționat de armată, și așa a dispărut ultima valoare materială a unei localități, care a fost foarte puternică, dacă posedea un clopot pentru care s-au certat sașii din Sibiu cu cei din Alțana”.

Ce mai trebuie spus despre Androhiel? Că e consemnat pe hărțile Google, având următoarele coordonate: latitudine: 45.933 și longitudine: 24.467.

Prietenii Mocăniței sunt prietenii copiilor

Tocmai ne-am întors de la încă o acțiune reușită marca Prietenii Mocăniței - i-am plimbat pe copii de ziua lor cu drezinele pe șinele Mocăniței. Vremea numai bună și evenimentul inedit au atras atât de mulți copii și părinți încât, deși ne-am planificat rezervă de combustibil, la ultima tură am rămas fără benzină. Suntem obosiți, fizic și psihic, dar zâmbetul de pe fața tuturor și bucuria copiilor au făcut ca efortul nostru să merite. Le mulțumim pentru asta voluntarilor Sore, Ioana, Vlad, Bogdan, Radu și Mihai!

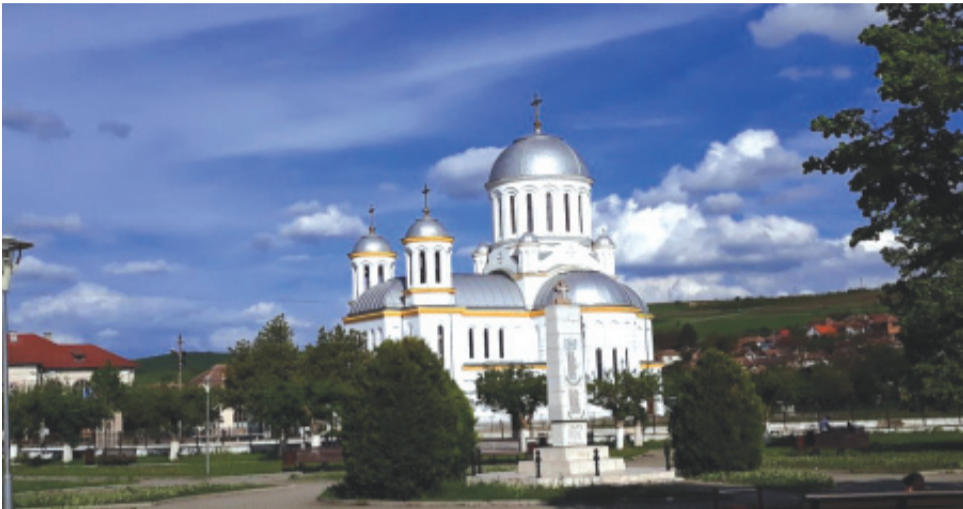
ORTODOXIA PE VALEA HÂRTIBACIULUI

FOAIE EDITATĂ DE PROTOPOPIATUL ORTODOX AGNITA ANUL XI, NR. 130, Iunie 2019

„Lumina lui Hristos luminează tuturor!” (Liturghia Darurilor)

„Apare cu binecuvântarea Înalt Preasfinției Sale Părinte Mitropolit dr. Laurențiu Streza”

ISTORIA CATEDRALEI

De Hramul Bisericii Sfinții Impărați Constantin și Elena din Agnita, ne-am gândit să vă povestim, pe scurt, istoria Catedralei, ca să ne împropătăm memoria!

Apoi, văzând-o așa de frumoasă, în straie de sărbătoare, nu am putut să nu ne întrebăm, firește: la sfârșitul slujbei, după ce pleacă ultimul enoriaș ... cine rămâne-n urmă să se asigure că până la următoarea slujire, o găsim la fel de frumoasă, gătită și pregătită să ne primească cu brațele larg deschise? Firescul de a merge, duminică de duminică la biserică, la colindat de Crăciun ori la mormintele părinților pentru vreo pomenire, se stinge odată cu generația, care încă își aduce aminte și a trăit o parte din istoria, așa cum a fost ea, cu mai bune și mai puțin bune, pentru zona în care ne-am născut.

Protopopiatul Agnita, înființat la 1896, este reprezentat azi prin protopopul Mihai Naicu care se ocupă de cel puțin 41 de parohii și 9 unități misionare, care cuprind întregul Podiș al Hârtibaciului! Protopopiatul face parte din Mitropolia Ardealului, alături de Protopopiatul Brașov, Sibiu, Făgăraș, Mediaș, Bran-Zărnești, Săcele, Săliște, Rupea și Protopopiatul Avrig.

Am aflat că primele atestări documentare despre o viață religioasă în orașul Agnita sunt din secolul al XIII-lea. Mărturiile documentare amintesc de o comunitate de români în nordul localității, pe Valea Holbocului/Olbocului.

Toponimele „la bisericuță” și „râul bisericutei” întăresc aceste dovezi. Din cauza invaziei popoarelor migratoare, comunitatea de români a trebuit să se retragă în vatra actuală a orașului, unde locuia comunitatea de sași.

„Locul unde este zidită Biserica „Sf. Nicolae”, a cărei piatră de temelie a fost pusă la 25 aprilie 1795*, este numit până astăzi „în români”. Probabil că a fost o comunitate mică și săracă, deoarece pe piatra de temelie se spune că biserica a fost zidită de doi comercianți brașoveni: Radu Bogdan și Dumitru Orghidan. În casa parohială de pe strada Grivița a funcționat mult timp prima școală românească din Agnita: un minunat muzeu, care așteaptă să-i treceți pragul!

Până în 1936, cea mai veche biserică românească din Agnita, a stat mărturie vrednicilor români, ce s-au luptat din greu pentru a zidi casă Domnului, iar în perioada 1936-1948 s-a construit actuala catedrală din oraș: e greu de imaginat astăzi cum, în anii de cumpănă, când fierbea o întreagă Europă, despre care aproape că nu mai sunt bătrâni, care să fie martori direcți și să ne povestească!

Din istoricul realizat de preotul Ioan Alexandru din Ilimbav, fost locțiitor de protopop, aflăm că sediul protopopiatului a fost și la Nocrich, apoi la Bârgăniș și în cele din urmă la Agnita. În această monografie se spune că sediul protopopiatului a fost cumpărat de la un sas care avea o datorie la o bancă din Sighișoara. Protopopul Ioachim Munteanu, care a ocupat această funcție și pe vremea Marii Uniri și care a semnat și „Credinționarul” agnițenilor, a adunat de la preoții din acea

vreme, s-a împrumutat de la o bancă și a plătit casa respectivă. Timp de zece ani a reținut anumite sume de la preoți și învățători pentru a plăti datoria. În centrul orașului, la acea vreme locuiau doar sași. Protopopiatul a fost desființat în 1969, iar parohiile au fost arondate la Protopopiatul Mediaș. La 1 ianuarie 1976, a fost reînființat, iar părintele Grigorie Cernea din Bruuiu a venit paroh la Agnita 1 și protopop, ocupând funcția din urmă până în 2002.

Orașul Agnita din județul Sibiu este unul dintre cele mai vechi așezări (aici există una dintre cele mai vechi biserici fortificate săsești) din Transilvania și, paradoxal, deși este situat central pe harta țării, drumurile europene principale îl ocolesc.*** Important este însă că această izolare, a permis ca atât la Agnita, cât în întreaga zonă, să se păstreze mărturii importante despre istoria și viața oamenilor de aici.

* 1795 coincide cu Biblia de la Blaj din 1795, cunoscută și sub numele de Biblia lui Clain sau Biblia lui Bob, a doua traducere a Sfintei Scripturi tipărită în limba română, în timpul episcopatului lui Ioan Bob, în traducerea lui Samuil Micu.

** Sursa: Ștefan Mărculeț

Mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel adresat copiilor și tinerilor care susțin examene școlare

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a transmis un mesaj de binecuvântare și încurajare tuturor elevilor care susțin examene în această perioadă.

Evaluarea Națională 2019 pentru absolvenții claselor a VIII-a are loc între 18 - 21 iunie, iar sesiunea de Bacalaureat din acest an se desfășoară în perioada 3 iunie - 4 iulie 2019.

Iubiți copii și tineri,

Biserica și Școala vă sunt mereu alături pe drumul pregătirii voastre intelectuale și spirituale, o cale a frumoasei formări pentru viață, spre a deveni o lumină în societate și o bucurie pentru țară.

Examenele trebuie înțelese ca prilejuri de confirmare a eforturilor făcute de voi cu

speranța împlinirii proiectelor personale, dar și a evaluării gradului de îmbogățire culturală la care ați ajuns în urma acestor eforturi.

Examenele vă vor aduce o confirmare a muncii voastre din ultimii ani școlari și vor fi prilej de bucurie pe care o veți împărtăși împreună cu dascălii și părinții voștri.

Iubirea lui Hristos Cel înviat să vă aducă în suflet pace, bucurie și mult ajutor!

Îi îndemnăm pe toți preoții ca, mai ales în perioada solicitantă a examenelor, să vă fie alături prin rugăciune, încurajare și orice alt sprijin folositor.

Cu părintească dragoste și binecuvântare, † **Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

Ziua copilului și alte activități la Coveș

De 01 iunie la Coveș

Bucuria copilăriei, mai ales când este și o zi dedicată acesteia la nivel internațional, a contigat și comunitatea din localitatea Coveș. Încât, pe data de 01 iunie 2019, parohia de aici, a organizat ziua copilului cu activități, jocuri și multă voie bună pentru micii participanți (30-35). Ziua a debutat cu adunarea copiilor în fața bisericii, unde au fost întâmpinați de părintele și d-na preoteasă, care au oferit informații despre modul cum va decurge orele petrecute sub tutela distracției. De la crosurile de alergat și pe bicicletă, până la fotbal și jocuri, care mai de care mai palpitate, încununată de exatlon, Coveșul s-a transformat într-un sat al bucuriei autentice. La final, toți cei care au participat au fost serviți cu pizza și tort, înghețată și sucuri. Evenimentul a devenit posibil și datorită energicilor voluntari ai parohiei (Andrei Daniela, Andrei Casiana, Andrei

Paula, Cioca Alexandru, Horți Claudiu, Bortis Silviu, Coșorean Paul, Miț Dorian și Cioca Mioara), care au pregătit tortul i-au inițiat pe participanți în regulile jocurilor, au pregătit pizza etc. Tuturor acestora, dar mai ales celor care au făcut mici donații, le mulțumim!

Duminica Rusaliilor a venit și cu premii la Coveș

Elevilor din Coveș, care au finalizat anul școlar 2018-2019, parohia le-a pregătit premii și diplome, pe care pr. paroh și d-na preoteasă le-au dăruit tuturor celor care au răspuns invitației și au fost prezenți în biserică, în Duminica Rusaliilor. Dulciurile, diplomele și cărțile, iar pentru cei mai meritoși și un mic premiu în bani, au fost însoțite de felicitările aferente, dar și de mărturisirea că biserica crede și susține cultura, care începe din biserică. După încheierea micii festivități de premiere, celor care dau anul acesta bacul, li s-a urat succes și totodată li s-a amintit că

Rusalii

Maria Pănăzan Lorinczi

Îmi aud pașii grăbiți...

La Biserica sînceană

un glas al Lui ne cheamă...

Sărbătoarea coboară dintru

Veșnicire spre împărtășirea

cu Duhul cel Sfânt...

Mărturisirea e sinceră și amară,

senină și-nlăcrimată, dar cu iertare...

Dintru înalturi chip de

alb porumbel pogoară

peste Babilonul

cel din sufletele noastre

și - atinge cu - albastrul senin

înlăcrimarea, bucuria,

întâlnirea și-impărtășirea cu El...

Îmi aud pașii grăbiți...

Cu ramuri de finic aștern

covor moale pentru Cel

ce va să vină Bucurie din Iubire

pentru mine, pentru tine, pentru noi...

rugăciunea comunității îi va însoți în parcursul examenelor. Mulțumiri tuturor celor care au făcut posibil evenimentul și care doresc să rămână anonimi! Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Ziua eroilor sărbătorită și cu cei mici

De evenimentul Înălțării Domnului, când se sărbătorește și eroii neamului românesc, la Coveș, cu implicarea doamnelor învățătoare (Cernea Marinela, Longhin Mihaela, Soare Gabriela), copiii de grădiniță și școala primară au susținut un moment artistic, care a constatat în cântece și poezii, la monumentul eroilor din centrul localității. Mulțumirile au fost adresate doamnelor învățătoare, copiilor și tuturor celor prezenți, care s-au arătat vizibil încântați de participarea micuților.

Jocurile feciorești pe Valea Hârtibaciului

-III-

Prof. Mircea Drăgan-Noiștețeanu

De băț

Feciorește de băț este printre cele mai vechi dansuri feciorești, care are ca element auxiliar bățul (bâta) cu rol de sprijin în executarea mișcărilor ample. Sprijinindu-se pe băț, dansatorii fac pași săriți, lovituri pe carâmbul cizmilor, balansuri cu sucituri la figurile executate pe loc, la începutul sau la încheierea lor.

În Ilimbav jucau feciorii roată, pe melodie de învărtită. Iată și o strigătură de aici:

Frunză verde de cicoare,
Bate vântu' pe rozoare;
Bate vântu' dorului
Pe dealu-Androhelului!

Săsușenii ne-au relatat că jocul de băț original se numea șchioapa și s-a jucat până în anul 1940. Rara bătrânească era mai lentă decât jocul de băț, nu se bătea pe picior și s-a jucat până acum o sută de ani, când se striga:

Așa joacă bătrânii
Când înfloresc vișinii...

Pe vremuri, jocul mai des jucat era cel de băț (fecioreasca). Feciorii aveau peste șerpar o curea țântată, iar în el – teacă. În septembrie 1983, am mai putut reconstitui acest joc, de la Frățilă Ioan (Maniu Banciului), născut în 1905. Se juca pe ritm de învărtită lentă și avea 6 ponturi. Strigăturile obișnuite erau:

Așa joacă bătrânii
Când înfloresc arinii!
Așa joacă pe la noi

Cu teleaga cu doi boi!
Ăsta-i jocu' bătrânesc,
Da' nu știu cum să-l pornesc;
M-oi munci și l-oi porni,
Nici pe dracu nu mi-o hi!
Cât îi dealu' și Ardealu',
Nu-i fecior ca bendorfeanu',
Că el joacă pe regulă,
Te sărută oblu-n gură!
Și el joacă scâlciat,
Te sărută regulat!
Așa rar ca-n Găinari,
Pe-ndelete ca-n Fofelde!

Nu se foloseau deloc mâinile la rară. Feciorii se așezau în cerc, cu bățul („de băț”) în mână. Bățul avea cui la capăt, se înfigea în pământ și acolo rămânea: se juca în jurul bățului. Jucătorii aveau șurțe, pe care le-ndoiau la brâu. Foarte buni dansatori au fost: Văju Simion (Simionu Matii), Scutea Gheorghe (al lui Micloi), Curta Ion (Ionu lu' Ghică), Banda Valerie (Valerii-al Nici), Gavrea Gheorghe (Gheorea Crețului), Limpede Ion (Ionu Dobrii), Văju Ion (Ionu Mitrii), Șerban Ion (Ionu Gârbeanului). Dintre fete: Cornelia și Minerva Văju, Gatia lu' Căzâlă, Ana Miclea, Mărioara Dobrii.

În Pelișor jocul se numea bâta. Feciorii jucau în jurul unei bâte înalte până la furca pieptului. Din când în când, se sprijineau în bâta și se ridicau cu picioarele în sus, lovind cu ele grinda din tavan.

Cincizecime

Gavril Iosif Sinai

cineva îmi spune
auzul provoacă credința
pe îndelete
s-au dat la mine cuvintele tale
pline ulițele de vești bune
când bătrânii așezați la poartă
își aminteau de călătorie
vorbeau despre crucile lor
o Golgotă de sare
fără romani
fără prinsoare
doar
zornăitul monedelor lui Iuda
atât de real și după 2000 de ani
noaptea cu Nicodim la Isus
au început să strângă opincile-n picioare
somniașii se jucau printre cuie
în vale cu plânsul de jale
au văzut cum coboară
spini
pe fruntea osânditului
fără prihană
Dumnezeu și-a pus pe birou
timpul
Și a început să scrie
în camera de sus
de cincizecime
astăzi
același Isus pe ulița noastră
peste poartă Nicodim întinde gâtul
să-i iasă în față.

Sonet

Lőrinczi Francisc-Mihai

Am îndrăznit să caut dincol' de contururi
Pribegind în noaptea candorilor de mai,
Am răsturnat cu râvnă tăcerile în rosturi,
Te-am coborât în mine 'nălțându-te în rai.
Parfum de violele îmi umpleau grădina
Tăcerilor în care am descoperit iubirea
Înlăntuit în patimi sorbind din cupe vina.
Sălbatica licoare mi-a tulburat privirea
În rotitoarea clipă m-a azvârlit pe maluri
Sădind deșertăciune în valuri dăltuite
În albe spume coborând în falduri
Nisipu-i fin de aur o petrecea-n suită.

Mă tulbur când grădina mă caută în vis
Cu magice miresme în lațul ei m-a prins.

A schimbat foaia, nu butonează

La „Rabla”

Nicu Ganea

Mi-e sufletul o apă, fir de dor
Întors dinspre cascada spre izvor
Și mult mai sus, un abur înspre nor
Horă de vise în cerc nebul de stele
Suflet rebel și iubitor de cele
Ispititoare și nebnatice de ele

Mă bate-un gând, un hoț de gând,
Om cât mai sunt să stau la rând
Năzbătii să comit, cu rime,
În viața asta cu amante anonime:
- dai trei femei mai vechi din viața ta,
și statul îți dă una nouă, mai tânără
și mai vioaie dotată cu de toate
și-n necuprinsa-i generozitate
îți trage banii pentru puradei

Atât: trei Doamne
Și toți trei
Hadâmbi, iloți, scopiți și transfemei
Ți-or da din prima ce le cei
Pe toate vechiturile cu astmă și cărcei
P.S.

Pe când programul „Rabla” pentru cei
De care Emi scris-au, de TĂLHARI și de
MIȘEI?

EI S-AU NĂSCUT ÎN IULIE

Vancu Maria	97 de ani	05 iulie	Nou
Drăgan Letiția	93 de ani	23 iulie	Mihăileni
Dobrotă Cornelia	93 de ani	28 iulie	Cornățel
Tiut Paraschiva	91 de ani	01 iulie	Metiș
Frățilă Aurel	89 de ani	04 iulie	Șalcău
Rociu Maria	89 de ani	21 iulie	Cornățel
Drăgan Ioan	88 de ani	09 iulie	Retiș
Lăcătuș Maria	87 de ani	07 iulie	Nou
Ciodar Maria	87 de ani	19 iulie	Brădeni
Cătană Ioan	87 de ani	24 iulie	Retiș
Savu Ileana	87 de ani	27 iulie	Merghindeal
Pițigoiu Ioan	87 de ani	31 iulie	Chirpăr
Bucșă Iosif	86 de ani	01 iulie	Alțina
Nan Livia	86 de ani	14 iulie	Cornățel
Grancea Maria	86 de ani	15 iulie	Vesud
Dragoman Ana	86 de ani	24 iulie	Cașolț
Mănescu Constantin	85 de ani	14 iulie	Cornățel
Beza Paraschiva	85 de ani	30 iulie	Roșia
Măniș Simion	84 de ani	01 iulie	Chirpăr
Părău Florica	83 de ani	03 iulie	Cornățel
Dinu Maria	83 de ani	04 iulie	Nucet
Dușa Amalia	83 de ani	10 iulie	Mihăileni
Prescurea Victoria	83 de ani	10 iulie	Merghindeal
Pârveu Maria	83 de ani	13 iulie	Nou
Stănuțel Valeriu	83 de ani	17 iulie	Chirpăr
Simion Ilie Nicolae	83 de ani	20 iulie	Cașolț
Bucșă Paraschiva	83 de ani	27 iulie	Alțina
Păcurar Maria	83 de ani	21 iulie	Nucet
Beza Ioan	83 de ani	28 iulie	Roșia
Novac Maria	83 de ani	30 iulie	Nou
Luca Amalia	82 de ani	05 iulie	Alțina
Macriș Aurelia	82 de ani	22 iulie	Cornățel
Stanciu Lucreția	82 de ani	24 iulie	Ghijasa de Sus
Onea Zosim	82 de ani	26 iulie	Retiș
Savu Elena	82 de ani	30 iulie	Cornățel
Hanzu Gheorghe	81 de ani	03 iulie	Cașolț
Lungu Ioan	81 de ani	04 iulie	Nucet
Pop Niculae	81 de ani	13 iulie	Merghindeal
Muntean Paraschiva	81 de ani	24 iulie	Alțina
Giurcă Elena	80 de ani	17 iulie	Bruiu
Feldeoiu Valerica	80 de ani	28 iulie	Chirpăr

Noi le dorim sănătate, bătrânețe liniștită și bucurii din partea urmașilor.
Celor care nu mai sunt le dorim odihnă veșnică de-a dreapta Tatălui.

Profil

Ioan Gligor Stopiță

ce târziu am învățat să zbor, Doamne!
vremea s-a copilărit demult
între două clopote și două dezastre
întotdeauna la răscruci fără busolă
căutând să nu mă rătăcesc,
cu inima la stânga,
cu conștiința la dreapta,
cu cărțile pe față, la vedere,
în jocul meu de Creator mizantrop...

să pot pune la cuvinte nimb cu înțeles,
să zidesc din humă și lacrimi de zăpezi
(cu vise) torturate, ca liant un zeu

un zeu păgân care să-mi devină călău
și să mă întemnițeze definitiv în zbor,
peste păduri de lăncii cu vârfuri ascuțite
urmărit de haite de cuvinte flămânde
ca niște hiene turbate
până ce o să mă închidă-n amurg
pe de-a-tregul.

cei ce-mi vor citi stihurile
să nu-și facă prea multe iluzii
despre propria mea persoană...,
le pot spune că în multe privințe
nici eu nu mă cunosc, că
genealogia mea-i în totalitate de țăran

eu fiind ultimul dintr-un șir
de răstigniți și trași pe roată
ce așteaptă să-și odihnească privirea
în orbite cu pleoape sprijinite
pe un ort ruginit, ca un top
ce-a fost și lut și apă și foc,
iar acum se nemurisește în lacră
dintr-un violoncel vechi, prăfuit,
dar care acum, când trec peste morminte
herghelii de cai sălbatici, numai schelete,
vor scoate sunete grave drapate-n vânturi
acherontice, ce bat prin păduri
întunecate,
nebune, și unde umbra mea tremurată
va continua să scrie scrisori
pentru nenăscuții oameni
din nenăscute pământuri.

ZIDIRE DE (SÂNZI)ANĂ

Doina Pavel

Era liniște și am strigat după mine,
Muți, caii tăi verzi în căpițe de fân
m-au zidit fără rost...

Acum m-am trezit și-ntreb
ce-o fi fost,
de nu mai știu
cum miros vorbele tale?...
- A snop mărturisit de grâu și cicoare,
când stau lângă tine întins,
de-i vara subțire
unde să-ți zidesc sănii oare?
- Poate un vals descusut de toamnă
ca o himeră plecată în stol
după alte himere,
tu ia-ți gândurile
efemere
să nu mai rămână taine închise
între vise”
Prin primăveri altoite
tu faci rugăciuni cu iubiri strecurate
dar trupul meu zidit
între stele polare
trage brazda de iarba cu ochii la Îngeri...
(Cum sângeri
tu, iubita mea
când trec pe sub tine
ca pe sub moarte!...)
- Și când ninge peste sănii,
peste trupul meu de ger
cu colți de zăpadă
poate miros a monadă??/
.....

Era liniște și am strigat după tine,
aproape firească...
poate te vei întoarce
după atentatul asupra libertății mele,
iar eu mă voi întoarce
desigur,
în Timp, să te iubesc.

Consiliul Județean Sibiu

Vicepreședintele Consiliului Județean Sibiu, Christine-MantaKlemens s-a aflat în mijlocul elevilor de la Colegiul Tehnic „August Treboniu Laurian” Agnita. I-a supravegheat pe „micii bucătari” când au făcut salata de fructe, a apreciat sucurile preparate din fructe și legume proaspete, i-a privit cu admirație pe cei care au desenat cum au știut ei mai bine și i-a încurajat pe cei care au participat la concursuri. La final toți copiii au fost câștigători și asta pentru că au avut parte de câteva ore în care au învățat să mănânce sănătos.

„Sunteți foarte harnici și foarte dornici să vă ocupați de legumele și

fructele pe care le-ați primit și probabil și mai dornici să gustați din salate și sucuri. Abia aștept să gust și eu din ele și sper ca în viitor să devină o obișnuință pentru voi să consumați zilnic fructe și legume proaspete”, le-a transmis vicepreședintele Consiliului Județean Sibiu, Christine Manta-Klemens.

Acțiunea a făcut parte din Programul pentru școli al României gestionat la nivelul județului Sibiu de Consiliul Județean Sibiu. La acțiunile desfășurate în cele 57 de școli din județ privind măsuri educative de grădinarit, distribuție lactate, fructe și legume participă aproximativ 10.000 de elevi.

În sfânta zi a Înălțării Domnului

În sfânta zi a Înălțării Domnului, la Monumentul Eroilor din comuna Chirpăr s-a desfășurat Slujba de pomenire a celor care s-au jertfit pentru țara noastră.

Au participat reprezentanții bisericii, corpul profesoral al Școlii Gimnaziale Chirpăr, elevi, reprezentanții autorității locale, părinți, bunici.

Olaru Mihaela

„Stop intimidare, start cooperare” - Campanie de prevenire a bullying-ului școlar

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Sibiu, a inițiat în anul școlar 2017-2018, o Campanie de prevenire a bullying-ului școlar intitulată „Stop intimidare, start cooperare”. În cadrul acestei Campanii, miercuri 29 mai 2019, o echipă alcătuită din profesori consilieri școlari aparținând CJRAE Sibiu, reprezentanții ai Compartimentului de Prevenire din cadrul IPJ Sibiu și ai Inspectoratului Județean de Jandarmerie, s-a deplasat la Școala Gimnazială Bârghiș, Școala Gimnazială „G.D. Teutsch” Agnita și la Colegiul Tehnic „A. T. Laurean” Agnita, unde le-a vorbit copiilor despre bullying și cyberbullying. La activități au participat 143 de elevi din clasele V-VIII de la școlile mai sus menționate. La nivel județean, la activitățile din cadrul Campaniei au participat până acum elevi din 47 de unități școlare.

Campania „Stop intimidare, start cooperare”, organizată de CJRAE Sibiu în colaborare cu partenerii și coordonată de profesor consilier școlar dr. Simona Cîmpean este adresată elevilor de gimnaziu vizând recunoașterea de către elevi, cadre didactice și părinți a comportamentelor de tip bullying și cyberbullying-ului, informarea/sensibilizarea elevilor și părinților cu privire la pericolul dezvoltării comportamentelor de tip bullying în școli. În structura Campaniei sunt incluse și sesiuni de informare a cadrelor didactice, cu privire la prevenirea și combaterea comportamentelor de tip bullying și cyberbullying.

Parteneri în această Campanie sunt: Inspectoratul Școlar Județean Sibiu, Consiliul Județean Sibiu, Instituția Prefectului Județului Sibiu, Inspectoratul de Poliție Județean Sibiu,

Inspectoratul de Jandarmi Județean Sibiu, Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen, Casa Corpului Didactic Sibiu, Centrul de Prevenire și Consiliere Antidrog al Județului Sibiu, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sibiu, Sala Transilvania Sibiu.

Elevii și cadrele didactice au intrat într-un dialog deschis cu membrii echipei despre: cine poate fi victimă a bullying-ului școlar (fete, băieți, vârste...), cine agresează? care este scopul agresiunilor? unde pot avea loc agresiunile? (în clasă, curtea școlii, la telefon, online), care sunt urmările bullying-ului, pe termen lung/mediu/scurt, pentru victimă, pentru agresor, pentru colegi, pentru școală în general), cum intervenim, cum ajutăm? cui cerem ajutorul?

Profesorii consilieri școlari Drăgan Cristina și Gâmfălean Eugenia au desfășurat și alte activități care au avut ca scop diminuarea comportamentelor de tip bullying. Elevii de la Școala din Bîrghiș și Școala Gimnazială „G.D.Teutsch” Agnita au ilustrat prin desene necesitatea prevenirii bullying-ului școlar și le-au prezentat realizările lor membrilor echipei de specialiști sosită la ei în localitate.

Campania „Stop intimidare, start cooperare” s-a bucurat până acum de apreciere atât de din partea elevilor, cât și a părinților și cadrelor didactice, motiv pentru care ea va continua și în anul școlar 2019-2020. Aprecierem că orice acțiune de prevenire și combatere a bullying-ului, poate contribui la descurajarea unor astfel de comportamente, la securizarea mediului școlar și ar putea ajuta elevii să se simtă mai bine atunci când sunt la școală.

A consemnat Cristina Drăgan

COLEGIUL DE REDACȚIE AGNITA

Colectiv de redacție: Ilarion Bârsan, Mircea Drăgan, Marius Halmaghi, Bogdan Albu, Cătălin Varga, Dana Zgabercea Ioan Vulcan-Agnițeanul

Tipar: Tipo Trib Sibiu
EDITURA ETAPE SIBIU
ISSN 2066-8708

Str. P-ța Republicii nr. 19,
Tel.: 0736 621 035
www.gazetahartibaciului.ro
e-mail: barsan.avh@gmail.com
orele 8⁰⁰ - 15⁰⁰